

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Historia 1a2

Tema: Kolonialism: Motstånd och uppror

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Olika historiska frågeställningar och förklaringar kring långsiktiga historiska förändringsprocesser i ett kronologiskt perspektiv som speglar både kontinuitet och förändring, befolkningsutveckling, statsbildning, jordbrukets utveckling och olika syn på människors värde, på makt och på könsmönster. Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.
Betygskriterium (E)	Eleven kan översiktligt redogöra för förändringsprocesser, händelser och personer under olika tidsperioder samt för olika tolkningar av dem. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för förloppen av förändringsprocesserna och händelserna samt deras orsaker och konsekvenser. Eleven ger exempel på några enskilda personer och förklarar översiktligt deras betydelse för olika skeenden.

[Gy11, Historia 1a2]

Lärlarleda instruktioner

1. Introduktion till kolonialism (10 min)

- Definiera kolonialism och dess grundpelare.
- Diskutera kort historia om kolonialismens framväxt.
- Presentera centrala historiska händelser kopplade till kolonialism.
- Fråga eleverna om deras förhandskunskaper.

2. Gruppdiskussioner om motstånd och uppror (15 min)

- Dela in eleverna i små grupper.
- Ge varje grupp en specifik händelse att diskutera (exempelvis den amerikanska revolutionen, indiska upproret).
- Be grupperna sammanfatta sina diskussioner och förbereda en presentation.

- Ge vägledning om hur historisk analys görs.

3. Presentationer av grupper (15 min)

- Varje grupp presenterar sina diskussioner för klassen.
- Uppmuntra till frågor och interaktion efter varje presentation.
- Sammanfatta de viktigaste punkterna som diskuterades.
- Presentera några kritiska perspektiv på motstånd och uppror.

4. Sammanfattning och avslutning (10 min)

- Sammanfatta lektionen och repetera de centrala teman.
- Ge en kort översikt över nästa lektion.
- Ställ frågor till eleverna om deras förståelse av temat.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Kolonialismens orsaker.** Förstå varför länder strävar efter att kolonisera andra. Identifiera näringslivets roll och sökandet efter nya marknader.
- **Motståndets former.** Lär dig olika former av resistens som uppstod som svar på kolonialismen, inklusive både våld och icke-våld.
- **Historiska figurer.** Bekanta dig med viktiga personer och ledare inom motståndsrörelser. Vilka var deras idéer och handlingar?
- **Kulturella effekter.** Undersök hur kolonialismen förändrade kulturella normer och värderingar i både koloniserade och koloniserande länder. Vilka spår finns kvar idag?
- **Globalisering och kolonialism.** Analysera sambandet mellan kolonialismen och nutida globalisering. Hur påverkar detta dagens samhälle?

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Kolonialism	En politik där ett land kontrollerar ett annat område, ofta genom bosättning.	Ordet kommer från latinets "colonia".
Motstånd	Handlingar som syftar till att motsätta sig en makt eller påverkan.	Kommer från medeltidslatinets "resistentia".

Uppror En revolt mot en myndighet eller regering. Från latinets "revolutio".

Diskussionsfrågor

- A. Vilka är de mest effektiva formerna av motstånd mot kolonialism? Kan dessa tillämpas idag?
- B. Hur påverkas dagens samhälle av historiska koloniala maktstrukturer?
- C. I vilken utsträckning kan motstånd och uppror leda till förändringar i samhället?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper och får i uppdrag att skapa en tidslinje som visar viktiga händelser inom kolonialismen och motståndsrörelser. De ska inkludera både globala och lokala exempel samt skriva en kort dokumentation som beskriver varje händelse. Tidslinjen ska presenteras i klassen, vilket ger utrymme för interaktion och feedback från kamrater.

Exit-ticket

Frågor

1. Vad är kolonialism?
2. Nämnen en känd motståndsledare.
3. Vad är syftet med uppror?
4. Vilka former av motstånd finns?
5. Hur påverkar kolonialism den globala ekonomin idag?

Svar

En politik där ett land kontrollerar ett annat område.
Exempelvis Mahatma Gandhi.
Att förändra en oönskad maktstruktur.
Våld och icke-våld.
Genom historiska maktförhållanden som påverkar resursfördelning.

Hemuppgift

Eleverna ombeds skriva ett kort uppsats (1-2 sidor) där de reflekterar över kolonialismens långsiktiga effekter på ett specifikt land eller område. De ska inkludera exempel på motstånd och diskutera dagens relevans av dessa händelser.

Citat

"Historien upprepar sig, först som tragedi, sedan som farce." – Karl Marx, 1852. Citatet uttrycker hur historiska händelser kan återkomma, men under olika former. Det knyter an till lektionens tema genom att påpeka hur

motstånd mot kolonialism inte är en avslutad fråga utan ett pågående problem i många samhällen.

Uppföljning

Uppge ett av nyckelorden så utför jag det:

- □ Word - Skapar ett dokument.
- □ PPT - Skapar en PPT.
- ➡ Nästa - Tar fram ytterligare en lektion.
- □ Hemuppgift - Utvecklar en hemuppgift för lektionen.

Tags: [Lektion](#)